

Forfatter: Drachmann, Holger

Titel: Forskrevet

Citation: Drachmann, Holger: "Forskrevet", i Drachmann, Holger: *Forskrevet*, udg. af Lars Peter Rømhild, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2000, s. 693. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-drachmann14valshoot-idm140708758063808/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Forskrevet

Noter

Første Bind

- Titelblad** *Forskrevet* -: dvs. skriftligt forpligtet. I bogen spilles generelt på forestillingen om at forskrive sig til Fanden: tankestreger efter ordet i titlen erstatter, hvad der tidligere stod i manuskriptet: »til Fandens«. En del af romanens mange betydninger til Faust-dramaet kan forbindes med samme motiv. Det hedder med vidt perspektiv, at tiden har forskrevet sig til onde magter, eller at vi forskriver os til samfundet (s.271), til teateret eller til et slet publikum (s.537). Mere flersidigt: 1.III.16 (s.309). Konkret er der tale om forskrivning som en rent økonomisk gældsforpligtelse – Gerhards til Annette.
- 7 *Viggo Dreusen*: (1843-88), ved siden af sit virke som embedsmand og kontorchef dyrkede V.D. filosofiske interesser og udgav flere skrifter om især konsforholdet, således det anonymt udsendte *En Livsanskuelse, grundet paa Elskov* (1881), og deltog i 1880ernes sædelighedsdiskussion; heri fremhævede han på den ene side elskovsfølelsens grundlæggende betydning uanset kirkelig sanktion, vendte sig på den anden side imod promiskuøse forbindelser.
- 11 *Sphinx: (...) Räthsel sein. Goethe. Faust, II*: Sfinxens replik i Goethes *Faust, II* (1832), scenen »Klassische Walpurgisnacht« v.7132: »Udtryk dit eget selv, og du har gåder nok« (Martin N. Hansens overs.).

Første Bog

1.1.1

- 13 *det kongelige Theater*: på Kongens Nytorv, hvis nybygning – nu benævnt »Gamle Scene« – var taget i brug okt. 1874. – *en moderne Forfatter*: dvs. fra den naturalistiske tid som Henrik Ibsen fra 1870'erne og 80'erne eller de yngre københavnske som Otto Benzon. – »*Elverhøje*«: J.L. Heibergs nationalromantiske skuespil fra 1828 indtog pladsen som Det Kgl. Teaters mest spillede stykke. – *Godsejerrækker*: de større godsejere havde gerne en vinterhølig i København, hvor de og

deres familier bl.a. dyrkede Det Kgl. Teaters underholdende eller klassiske repertoire.

- 14 *(vi) ville (nyde)*: nutids flertalsform; om denne ældre grammatiske forms lejlighedsvis brug i romanen, se Efterskrift s.682f. – *saa begyndte Orkesteret*: mellemaktsmusik, se s.16, l.10. – *Haydn*: Joseph H. (1732-1809), østrigsk komponist.
- 16 *Rafaël*: Raffaello Santi (1483-1520), en af renessancens store italienske malere. – *fransk Visit*: kortvarigt besøg.
- 17 *Hælv*: halvdel.
- 18 *Danmark (...)* *Vænge*: den ikke mindst efter 1848 populære fædrelandssang om Tyre Danebod, af Laurids Kok (1634-91), trykt første gang i Peder Syv: *200 Viser om Danske Konger, Kæmper oc Andre* (1695). – *saluterede*: gjorde honnør for el. hilste med kanonsalut. – *skuffende*: illuderende. – *Brillant*: strålende glans.
- 20 *Torvet*: Kongens Nytorv. – *Sponovgn*: normalt hestetrukken i perioden (1880erne). – *skuffe*: bedrage.
- 21 *Holmens Kanal*: se kortet s.691 ang. denne og andre københavnske og frederiksbergske lokaliteter omtalt i romanen. – *sprungen*: danset (til ende). – *Chr. Winther*: (1796-1876) opfattes her som den landlige danske sommers digter. – *ville (...) oprive (...)* *fortære*: nutids flertalsformer, se Efterskrift s.682f. – *Etatsraad*: titel på person i 3. rangklasse, jf. n.t.s.68.

1.1.2

- 22 *Vorierre under Debat*: evt. med genlyd af Georg Brandes' lösen, i indledningsforelæsnings til *Hovedstrømningerne* nov. 1871, om at sætte problemer under debat. – *Akademiet*: her = kunsten, vel særlig den etablerede, konservative; Det Kgl. Akademi havde fra midten af 1700-t. til huse i Charlottenborg på Kgs. Nytorv. – *kvantsvis, som Holberg siger*: på skromt; fx i Holbergs *Ulysses Von Ithacia* (1724, tr. 1725): »De slaaes kvants-viis sammen«, regianvisning i 2. akt, 9. sc. – *untertemænd*: (ry.) aktivitetsberedt, rede til at udrette noget. – *Bagatelens Skole*: også den danske titel fra 1788 på R.B. Sheridans komedie *The School for Scandal* (1777). – *Fåleværk*: slibemaskine, knivfabrik.
- 23 *Klopfægteri*: skærmysler, klammeri. – *stive i Hætt*: stædige, dogmatiske. – *ville*: se Efterskrift s.682f. – *skabrase*: vovede. – *Udstillingen*: Charlottenborgs forårsudstilling.
- 24 *Pariser-Salonen*: den årlige officielle kunstudstilling i Paris. – *Impressi-*